

§ 18**Införandet av ett system för prova-på-studier för personer med försörjningsstöd**

Dnr 3.1.2-274/2015

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden godkänner delvis förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Socialnämnden förordar att ett system för prova på-studier ska införas i enlighet med förvaltningens förslag Alternativ 3, med ändring av de särskilda skälen som ska vara uppfyllda för att en person ska komma i fråga för prova-på-studier enligt följande:

”Med särskilda skäl avses när andra möjligheter att komma in på arbetsmarknaden är prövade, det finns en stor osäkerhet om möjligheterna att fullfölja studierna och där studier ändå bedöms kunna öka möjligheten att få anställning.”
(sida 7 och 8 i tjänsteutlåtandet)

3. Socialnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen för vidare beredning i kommunfullmäktige.
4. Därutöver anför nämnden följande.

Socialtjänstens arbete med ekonomiskt bistånd utgår ifrån två uppdrag, att verka för att den enskilde så snart som möjligt och på lång sikt ska kunna försörja sig själv och att i väntan på att detta mål nås pröva rätten till försörjningsstöd. De insatser som socialtjänsten ger ska vara individuellt anpassade och ha som syfte att frigöra den enskilde individens resurser så att denne ska kunna bli självförsörjande.

För den som idag saknar grundskole- eller gymnasiekompetens finns få möjligheter att hitta ett arbete på den ordinarie arbetsmarknaden. Ett av de bästa sätten att stödja dessa människor till en egen försörjning är därför att motivera dem till studier.

En vuxen person som studerar bör i regel ha sin försörjning genom studiemedelssystemet. Samtidigt finns det en risk att en del personer som står långt från arbetsmarknaden känner oro

inför att ta studielån och därför avstår från studier. Avsikten med det system för prova på-studier som här föreslås är att ge människor i den situationen en möjlighet att under en kortare period prova studier på grundskole- eller gymnasienivå med syfte att stimulera och motivera till vidare studier med försörjning genom studiemedelssystemet.

För att uppnå det syfte som systemet för prova-på-studier har ser vi inte att alternativ 1 och 2 är förtjänstfulla. Därför föreslår vi att socialnämnden beslutar att delvis godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och att förorda alternativ 3 i tjänsteutlåtandet, med följande ändring.

Det ekonomiska biståndet är del i samhällets yttersta skyddsnet. Därför ska möjligheten till att delta i prova-på-studier provas restriktivt. För att en person ska ha rätt till ekonomiskt bistånd under tiden denne deltar i prova-på-studierna måste särskilda skäl vara uppfyllda. Enligt förvaltningens förslag innebär sådana skäl bland annat att ”alla andra möjligheter till att komma in på arbetsmarknaden är uttömda”. Trots att deltagandet i prova på-studierna ska provas restriktivt ser vi att den nämnda formuleringen ger allt för lite utrymme för socialtjänsten att medge en person att delta i studierna och samtidigt erhålla ekonomiskt bistånd. Därför föreslår vi att de särskilda skälen ska uttryckas enligt följande:

”Med särskilda skäl avses när andra möjligheter att komma in på arbetsmarknaden är prövade, det finns en stor osäkerhet om möjligheterna att fullfölja studierna och där studier ändå bedöms kunna öka möjligheten att få anställning.”

Ärendet

Socialnämnden fick i uppdrag, i budget för 2015, att tillsammans med arbetsmarknadsnämnden skapa ett system för prova-på-studier för personer med försörjningsstöd.

Ekonomiskt bistånd är det yttersta skyddsnetet för den som inte själv kan tillgodose sina behov och där ingår att i första hand utnyttja alla möjligheter som finns, till exempel att söka studiemedel. Förvaltningen bedömer att i en kommun utöka möjligheterna att med ekonomiskt bistånd studera på studiemedelsberättigade kurser utan att söka studiemedel, strider mot intentionen med ekonomiskt bistånd som yttersta skyddsnet. Att införa ett system med prova-på-studier på komvux utan krav på att söka studiemedel (lån+bidrag) från CSN (Centrala

studiestödsnämnden) kan strida mot kommunlagen och kan vid en eventuell laglighetsprövning komma att upphävas.

I ärendet presenteras tre alternativ för prova-på-studier; dels att bistånd kan beviljas inom ramen för 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL), dels att bistånd i vissa fall kan beviljas inom ramen för 4 kap 2 § socialtjänstlagen (SoL).

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2 juni 2015.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att nämnden ska besluta enligt Miljöpartiets, Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Feministiskt Initiativs förslag.

Vice ordföranden Andrea Ström m.fl. (M) och tjänstgörande ersättaren Inga-Lill Persson (FP) föreslår att nämnden ska besluta enligt Moderaternas och Folkpartiets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt Miljöpartiets, Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Feministiskt Initiativs förslag.

Reservation

Vice ordföranden Andrea Ström m.fl. (M) och tjänstgörande ersättaren Inga-Lill Persson (FP) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag enligt följande.

1. Socialnämnden avslår förvaltningens förslag till beslut
2. Därutöver anför nämnden följande

Det finns en god intention i att sänka trösklarna för att stärka möjligheterna till studier för personer med försörjningsstöd. För oss i Alliansen är det en grundläggande inställning att se till varje individ och med en tydlig målsättning att bryta ett bidragsberoende för att kunna gå vidare till egen sysselsättning. När en person får ekonomiskt bistånd ska det finnas tydliga och definierade motprestationskrav som syftar till jobb, praktik eller studier. Kraven ska vara utformade efter varje människas förutsättningar. Det ska alltid löna sig att arbeta och fler vägar in i jobb för personer som står långt från arbetsmarknaden behöver skapas.

Vi kan dock inte ställa oss bakom det aktuella ärendet och förslagen om att införa ett system för prova-på studier för personer med försörjningsstöd, så som de nu föreslås utformas. Precis som socialförvaltningen pekar på är ekonomiskt bistånd det yttersta skydds nätet i samhället och ett kortsiktigt alternativ, vilket det enligt vår uppfattning fortsatt ska vara. Förslaget, som har sin bakgrund i den rödgrönrosa majoritetens uppdrag i budget för 2015 bedöms av förvaltningen kunna strida såväl mot andan i socialtjänstlagens förarbeten som mot kommunlagen och inte hålla vid en eventuell laglighetsprövning. Mot den bakgrunden kan vi inte ställa oss bakom förslaget, hur goda avsikterna med de föreslagna åtgärderna än är.

Stockholms stad erbjuder idag, i enlighet med de riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd som beslutades i maj 2014, olika möjligheter att studera. Däremot är det inte att ta ansvar för en stad att tvinga fram politiska förslag som inte är förenliga med lagstiftning eller intentionerna med det sociala skydds nätet. Om ett sådant arbete ska ses över och genomföras måste det ske på väl genomarbetade grunder och rättssäkert. När det handlar om människors livssituation och vägar ur ett bidragsberoende ska stadens insatser alltid ske på lagliga grunder och med individens bästa i åtanke.

Vi anser också att ett sådant uppdrag inte givet ska arbetas fram inom socialnämndens ramar, utan ett arbete som bör ligga med huvudansvar på arbetsmarknadsnämnden och jobbtorgen.

Ersättaryttrande

Ersättarna Stina Bengtsson (C) och Sofia Modigh (KD) hänvisar till Moderaternas och Folkpartiets förslag.